

מילקן: "אפשר לשכנע להשקיע בביומד במקום להשאיר ירושה" בכנס של מכון מילקן חיפשו בכירי הביומד בארץ דרכים לקידום התחום

גלי וינרב 5/12/2007

עולם יש כמה אלפי אנשים שיש להם 100 מיליון דולר פנויים להשקעה או לתרומה. לכל אחד מהם יש תחום עניין ספציפי בעולם הרפואי. כמה אתם מוכנים לשלם עבור שנת חיים, לכם או לבן משפחה? לא צריך להיות קשה לשכנע את האנשים הללו לממן בסכומים הללו חברות ביומד בתחום המסוים המעניין אותם, במקום להשאיר אותם אחריהם כירושה", כך אמר היום מייקל מילקן, מנהל קרן משפחת מילקן, העוסקת בקידום מחקר וחינוך ומובילה קבוצות חשיבה בתחום הכלכלי ברחבי העולם.

ההסתמכות על מקורות מימון פילנטרופיים הייתה כנראה החידוש העיקרי שעלה בכנס שערך היום מכון מילקן בישראל, שעסק בחיפוש פתרונות כלכליים חדשניים לעידוד סקטור הביומד בישראל. מילקן מונה על ידי הנשיא שמעון פרס להוביל קבוצת חשיבה לעידוד הסקטור הזה, הכוללת את הבכירים והמובילים בסקטור ותתכנס מספר פעמים בחודשים הקרובים כדי לתכנן את עידודו. הוועדה תציג את ממצאיה בקונגרס שעורך פרס לכבוד שנת ה-60 למדינת ישראל במאי 2008. ההתכנסות התדירה של הוועדה, הכוללת גם נציגים מגורמים פיננסיים ואקדמיים בחו"ל, ממומנת ברובה על ידי מכון מילקן.

פרס פתח את הכנס באומרו: "מה שאתה חושב, הוא שעושה אותך עשיר ואם אתה רוצה להיות עשיר, אתה צריך לחשוב", וזאת כדי להסביר מדוע המשאב המדעי הוא החשוב למדינת ישראל. "בעבר, המלחמות היו על אדמה. היום, אין טעם במלחמות על אדמה כי הכלכלה כבר אינה תלויה בחקלאות. המשאב החשוב הוא האינטלקט ואותו לא ניתן לכבוש במלחמה, ניתן רק להתחרות עליו".

פרס רואה את המדע גם ככלי עיקרי במדיניות חוץ. "סין עומדת להיות הכוח המוביל בעולם, ובסין לא יודעים מה זה התנ"ך, מי היו אברהם ומשה ומה בדיוק רוצים היהודים והערבים אלה מאלה. הם מכירים שני יהודים - קרל מרקס ואלברט איינשטיין. אנחנו צריכים באמצעות המדע שלנו לבנות את הנוכחות והתדמית שלנו מולם". בסיום נאוומו אמר פרס בכנות: "היום יש לי פחות סמכות, אבל יש לי חופש. אני פוגש אנשים - לא ידעתי עד כמה הם יכולים להיות מעניינים ובעלי כוונות טובות. לא ברור לי במה השקעתי את זמני עד עכשיו, כשהייתי יכול לפעול ולהניע דברים".

המשתתפים בכנס מסכימים כי ישנו פער מימון המתחיל בתקופה שבה פרויקט נמצא באוניברסיטה ועומד להפוך ממחקר אקדמי למיזם בעל שיפוט יישומיות ונמשך עד ההגעה לשלב הניסויים הקליניים. "מילת המפתח בשלבים הללו היא לא כסף, אלא סיכון", אמר אהרון שורץ, סגן נשיא לאסטרטגיה בטבע. לדבריו, אם יופחת הסיכון, יגיע גם הכסף. אחת השיטות לעשות זאת היא תעודות השתתפות, המאפשרות להשקיע בפרויקטים בשלבים מוקדמים בהשקעה פטורה ממס ואחר כך גם לסחור בתעודה הפטורה בבורסה.

רות אלון, שותפה בקרן פיטנגו, אומרת כי לקרנות הון הסיכון בישראל לבדן, לא יהיה ההון הדרוש כדי לגשר על הפער, והיא הציעה תקצוב מוגבר לפרויקט החממות ושחזור ההצלחה של קרן יוזמה הממשלתית מתחום ההיי-טק גם לתחום מדעי החיים.

לפרסם גם כישלונות

מנואל טרכטנברג מהמועצה הלאומית לכלכלה במשרד ראש הממשלה, אמר כי אין לצפות מהממשלה לתת סכומים גדולים, ולכן כל רעיון לקידום הסקטור צריך להתבסס על מינוף של תקציב קטן של הממשלה. גם הוא הזכיר את קרן יוזמה. הוא הוסיף כי לו הייתה מסורת לפרסם כישלונות מדעיים באותו הפירוט כמו שמפורסמות הצלחות ולנתח אותם באותה רמה, זה היה מוסיף לידע המחקרי והוא הציע כי ישראל תהיה החלוצה בכך.

הוא הוסיף כי ישראל יכולה להיות חלוצה גם בבניית רשומה רפואית לאומית ולדאוג כי היא תתאים להיות גם כלי מחקרי. "זה ימשוך שחקנים חזקים מכל העולם לערוך כאן מחקרים". לשם כך יש לנצל את העובדה כי כמעט כל הישראלים עוברים דרך מנגנוני הצבא. טרכטנברג הוסיף כי הצבא יכול גם להיות מקום שבו מקנים לישראלים הרגלי חיים לרפואה מונעת, בעוד היום, למרבה הצער, הצבא הוא דווקא המקום בו מתחילים לעשן.

לדברי נאוה סברסקי סופר, מנכ"לית יישום, חברת מסחור הטכנולוגיות של האוניברסיטה העברית, הבעיה אינה בהכרח היעדר תקציב, אלא שהפרויקטים של חברות המסחור הם קטנים וזקוקים להשקעות קטנות, ולכן נופלים מתחת לרדאר של המשקיעים הגדולים בעולם. היא הציעה שני מקורות אלטרנטיביים - מענקים של משרד הביטחון האמריקני בתחום ההגנה מפני לוחמה ביולוגית ומימון באמצעות מכירה לחברה בינלאומית.

רפי הופשטיין מחברת המסחור הדסית של בית החולים הדסה, סיפר כי פנה לממשלה וביקש הקלות לתחום הביומד בסגנון תחום הנפט והקולנוע, ונאמר לו שהרעיון טוב אבל שתקציב יהיה אולי תוך חמש שנים. כתחליף נולד הרעיון לגייס בבורסה בתל אביב.

אורה דר, מנהלת תחום מדעי החיים במשרד המדען הראשי, סיכמה באמרה כי המדען אכן שוקל פרויקט בתקציב מוגדל ויש בתכנון גיוס של קרן ממשלתית נוספת, שתיתן תמיכה ארוכת טווח יותר, בסכומים גבוהים יותר. "